

## «سلام بر ابراهیم»

## به «دریاچه ماهی» رسید

**نگاهی به خاطرات یک روزمنده دفاع مقدس به روایت دخترش**



بدرت از فکه برات در نظر گرفتم... از سر شب تا خود سپیده صبح باید تو دل دشمن باشی... بدون تعویض... بدون... یار کمکی.
شب‌های دیگه کی اونجا پست می‌داده؟ مگه تا الان خالی بوده؟ اسم علی و یک نفر دیگه رو آورد که اونجا پست می‌دادند. به گروهان حسن ربیسی ملحق شدم. به او گفتم اگه اجازه بدید بریم بهداری... برای زخم پام.
این برشی از کتاب «دریاچه ماهی» خاطرات سربازی مصطفی یعقوبی در دوران دفاع مقدس به قلم دختر وی مهرنوش یعقوبی است. «دریاچه ماهی» جنگ را از زاویه دید مصطفی یعقوبی روایت می‌کند و در آن نویسنده‌از دوران کودکی پدرش، غواصان کربلای ۴، شهادت فرمانده‌اش محمود مرادی تا شهادت هرمز ماشن و تنهایی‌اش در سد دز را با نگاهی روایی و سیال در ۱۳ فصل روایت می‌کند. سادگی و صمیمیت، عدم دخالت احساسات و عواطف نویسنده در روایت، نمایش فراز و نشیب‌های ماجرا و تحولات فکری و احساسی شخصیت اصلی داستان در دل جنگ و همراهی و هم ذات‌پنداری مخاطب با آن از ویژگی‌های این کتاب است و آن را برای خواندن تبدیل به گزینۀ قابل قبول می‌کند.

مصطفی به من گفتن تو کربلای ۴ شهید شدی و سایلات رو فرستادن بنیاد شهید شهر سازند...

دیگه ما با عزرائیل رفیق شدیم... لیاقت ندارم شهید بشم. داداش... تیر و ترکش از من فرار می‌کنه... وسایلم رو هم وقتی خودم مرخصی بودم آوردن تحویل بدن، خدا رو شکر خودم بودم گرفتمشون.

– حسن خندید و گفت: ای‌شالا خدا حفظت کنه.

حسن اهل تملق و چالپوشی نبود، دل و زبانش یکی بود و به بچه‌های سرپست سر می‌زد. اگر کسی کسانتی داشت حاضر می‌شد خودش جای او پست دهد.

انگار بیک حرف‌های من در مورد قبول نکردن پاس بخشی و مسئول دسته شدن را به حسن گفته بود، چون گفت:

– سنگر کمین فکه رو یاده؟

بله، چطور!؟

– اگه پاس بخشی رو قبول نکنی، سنگر کمین

## نمایش

## رها کشاورز

**سریال «هیس، هیچی نیس!»**برنامه‌ای به‌اسم کودکان و نوجوانان است که می‌تواند به‌کام بزرگ‌ترها هم باشد و کودکان دیروز که امروز بزرگسال هستند بخش‌هایی از تاریخ کمتر شنیده‌شده را در کنار فرزندان خود ببینند ولذت ببرند.

«هیس، هیچی نیس!» عنوان سریالی اقتباسی از مجموعه کتاب سرگذشت استعمار از انتشارات سوره مهر است. قصه‌های «هیس، هیچی نیس!» در فضایی فانتزی تولید شده است که روایتی طنز و متفاوت از تاریخ جهان را ارائه می‌کند. این مجموعه از ایت‌های مختلفی از جمله داد‌گاه، استعدادیابی، سرآشپز، تاریخ کافذی و... تشکیل شده که ایت‌م سرآشپز ترکیبی از کار رئال و عروسکی است.

این مجموعه نمایشی به تهیه‌کنندگی حمیدرضا عطارد و کارگردانی حسین حقانی است و در آن از جمعی از بازیگران پنج‌شنبه و جمعه‌حوالی ساعت ۲۱ از شبکه امید روی آنتن می‌کند. این مجموعه از ایت‌های مختلفی از جمله داد‌گاه، استعدادیابی، سرآشپز، تاریخ کافذی و... تشکیل شده که ایت‌م سرآشپز ترکیبی از کار رئال و عروسکی است.

این مجموعه نمایشی به تهیه‌کنندگی حمیدرضا عطارد و کارگردانی حسین حقانی است و در آن از جمعی از بازیگران پنج‌شنبه و جمعه‌حوالی ساعت ۲۱ از شبکه امید روی آنتن می‌کند. این مجموعه از ایت‌های مختلفی از جمله داد‌گاه، استعدادیابی، سرآشپز، تاریخ کافذی و... تشکیل شده که ایت‌م سرآشپز ترکیبی از کار رئال و عروسکی است.

این مجموعه نمایشی به تهیه‌کنندگی حمیدرضا عطارد و کارگردانی حسین حقانی است و در آن از جمعی از بازیگران پنج‌شنبه و جمعه‌حوالی ساعت ۲۱ از شبکه امید روی آنتن می‌کند. این مجموعه از ایت‌های مختلفی از جمله داد‌گاه، استعدادیابی، سرآشپز، تاریخ کافذی و... تشکیل شده که ایت‌م سرآشپز ترکیبی از کار رئال و عروسکی است.

این مجموعه نمایشی به تهیه‌کنندگی حمیدرضا عطارد و کارگردانی حسین حقانی است و در آن از جمعی از بازیگران پنج‌شنبه و جمعه‌حوالی ساعت ۲۱ از شبکه امید روی آنتن می‌کند. این مجموعه از ایت‌های مختلفی از جمله داد‌گاه، استعدادیابی، سرآشپز، تاریخ کافذی و... تشکیل شده که ایت‌م سرآشپز ترکیبی از کار رئال و عروسکی است.

این مجموعه نمایشی به تهیه‌کنندگی حمیدرضا عطارد و کارگردانی حسین حقانی است و در آن از جمعی از بازیگران پنج‌شنبه و جمعه‌حوالی ساعت ۲۱ از شبکه امید روی آنتن می‌کند. این مجموعه از ایت‌های مختلفی از جمله داد‌گاه، استعدادیابی، سرآشپز، تاریخ کافذی و... تشکیل شده که ایت‌م سرآشپز ترکیبی از کار رئال و عروسکی است.

ماهی» افتادید؟

از زمانی که به یاد دارم پدرم خاطرات جنگ و جبهه‌اش را برایمان تعریف می‌کرد و این خاطرات از بچگی مثل سکناس‌های پشت سر هم یک فیلم حتی سرباز را در ذهن من بود. تا اینکه کتاب سلام بر ابراهیم (با محوریت شهید ابراهیم هادی) را خواندم. خیلی برام جالب شد که چقدر یکسری از خاطرات و حال و هوای این کتاب، مشابه خاطراتی است که پدرم تعریف می‌کند و وقتی دیدم که کتاب «سلام بر ابراهیم» اینقدر بین جوانان محبوب شده است انگار این موضوع، همان جرقه‌ای بود که به من می‌گفت «تو هم به بهشتن خاطرات پدرت فکر کن، چراکه می‌تواند محبوب و راهگشای جوانان باشد.»

– بعد از این جرقه ماجرای نوشتن کتاب چطور پیش رفت؟

من در اراک زندگی می‌کنم. سال ۹۸ بود که یک بار به خانه پدرم در تهران آمدم که غیر از دیدن پدر، مهم‌ترین دلیلم رفتن سر مزار یادبود ابراهیم هادی در بهشت زهرا بود. وقتی سر مزار یادبود شهید ابراهیم هادی حاضر شدم، یکسری از دختر و پسرهای جوان آنجا بودند که در حرف‌هایشان با من می‌گفتند ما بدحجاب بودیم، خیلی اهل میهمانی‌های نادرست بودیم، ولی الان مونس و همدم‌مان شهید هادی شده است.

به چشم دیدم این جوانان دل پاک می‌آمدند و چه نذرهایی می‌کردند. چقدر راه و فکرشان تغییر کرده‌سود. من هم دو جلد کتابی که

# فرهنگی

سرویس فرهنگی ۶۰۶۰۸۵۲۳



فصل‌های کتاب «دریاچه ماهی»، یک روند تکاملی دارد؛ از کودکی، خامی، ترس‌ها و نابلدی‌ها شروع می‌شود تا در سیر ماجراها به تکامل می‌رسد و مخاطب به وضوح می‌تواند اثر «انسان‌سازی» جبهه و تأثیر مثبت یک فرمانده خوب مثل شهید مرادی را در این سیر تکاملی ببیند

من یکسری از آثار انتشارات سوره مهر و کتاب‌های حوزه دفاع مقدس را از قبل خوانده بودم، مثل دا، دختر شینا و...

و باسبک روایت داستانی تا حدودی آشنا بودم. وقتی شروع به نوشتن کتاب کردم و تحویل حوزه هنری دادم، یکسری اصلاحات روی آن انجام شد، اما اصل سبک نوشتاری و روایت داستان درست بود.

پدرم از دوران سربازی در ایام جنگ از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۷، خاطراتش را برام گفت، اما این دو سال برای خودش یک عصر بود. من که کار مصاحبه‌ها را از سال ۹۸ شروع کردم، تازه اول راه بودم. مسافت میان من و پدرم از اراک تا تهران شرایط را پیچیده می‌کرد. کرونا و قرنطینه شروع شده بود و من در انتظار تولد فرزند دوم بودم و پدر تهران بود و همه اینها نوشتن کتاب را به فرآیندی سخت‌تر تبدیل کرده بود. من نزدیک سه سال تا آخرین بازبینی مدام به تهران می‌آمدم و سرانجام کتاب خاطرات پدرم در ۱۳ فصل جمع‌بندی شد.

– در مورد فصول کتاب بر ایمان بگویید.

اولین فصل مربوط به کودکی پدرم است؛

محل زندگی و اعتقادات خانوادگی و اتفاقات

قبل از انقلاب.

فصل دوم درباره این است که چه شد پدرم تصمیم گرفتند به جبهه بروند؛ از مواجهه پدرم با ترس‌هایش، بودن در شرایط جدید و ماجراهای جنگ تا اقداماتی که شهید محمود مرادی فرمانده پدرم انجام می‌دهد و باعث تغییر خط فکری پدرم می‌شود.

در حقیقت فصل‌های کتاب «دریاچه ماهی»، یک روند تکاملی دارد؛ از کودکی، خامی، ترس‌ها و نابلدی‌ها شروع می‌شود تا در سیر ماجراها به تکامل می‌رسد و مخاطب به وضوح می‌تواند اثر «انسان‌سازی» جبهه و تأثیر مثبت یک فرمانده خوب مثل شهید مرادی را

در این سیر تکاملی ببیند. بعد از تصمیم به نوشتن خاطرات پدرم در صفحه شخصی‌ام اعلام کردم که دارم کتاب خاطرات پدرم را می‌نویسم و گاهی عکس‌هایی از پدرم منتشر می‌کردم که او دارد با دقت نوشته‌های من را می‌خواند و بررسی می‌کند.

یک روز آقای ایمان ملکی بود که از کارگردانان استان مرکزی هستند (صحنه مرا هم دنبال می‌کردند) به من گفتند در حوزه هنری بخشی به اسم ادبیات پایداری وجود دارد، می‌توانی انتشار کتابت را از آن طریق پیگیری کنی و به

اسم ادبیات پایداری وجود دارد، می‌توانی انتشار کتابت را از آن طریق پیگیری کنی و به نتیجه‌بهتری می‌رسی تا اینکه خودت بخواهی به صورت شخصی دنبال انتشار کتابت باشی و من به این پیشنهاد فکر کردم و آن را انجام دادم.

– لطفاً در باره سبک نوشتاری کتاب بر ایمان بگویید.

بعد از تصمیم به نوشتن خاطرات پدرم در صفحه شخصی‌ام اعلام کردم که دارم کتاب خاطرات پدرم را می‌نویسم و گاهی عکس‌هایی از پدرم منتشر می‌کردم که او دارد با دقت نوشته‌های من را می‌خواند و بررسی می‌کند. یک روز آقای ایمان ملکی بود که از کارگردانان استان مرکزی هستند (صحنه مرا هم دنبال می‌کردند) به من گفتند در حوزه هنری بخشی به اسم ادبیات پایداری وجود دارد، می‌توانی انتشار کتابت را از آن طریق پیگیری کنی و به نتیجه‌بهتری می‌رسی تا اینکه خودت بخواهی به صورت شخصی دنبال انتشار کتابت باشی و من به این پیشنهاد فکر کردم و آن را انجام دادم.

– لطفاً در باره سبک نوشتاری کتاب بر ایمان بگویید.



«هیس، هیچی نیس!» نخستین اثر مرکز تولیدات نوجوان سوره محسوب می‌شود و هم‌اکنون شش‌شنبه، یک‌شنبه و دوشنبه‌حوالی ساعت ۱۸ از شبکه دو سیما و چهارشنبه، پنج‌شنبه و جمعه‌حوالی ساعت ۲۱ از شبکه امید روی آنتن می‌رود

می‌کند، می‌خواهد در تاریخ منفی جلوه‌نکند اما حق را هم به آنها ندهد.

وی همچنین درباره اینکه چرا سراع چهره‌هاز فته‌اند، عنوان می‌کند: بازیگران این مجموعه ناشناخته هستند و همین یک ویژگی است چون ما نقش‌های زیادی داشتیم و هر بازیگری مجبور بود ۱۰ کاراکتر را بازی کند. بازیگران به دلیل توانمندی‌هایشان با تغییر گریم توانستند نقش‌های مختلفی را بازی کنند.

البته این هنرمندان هر یک نزدیک به دو دهه تجربه داشتند و در تئاتر به صورت حرفه‌ای فعالیت کرده بودند اما برای مخاطب عام هنوز ناشناخته بودند و مهم‌تر اینکه در این مجموعه مخاطب چهره‌های تکراری نمی‌بیند و از طرفی بازیگران حرفه‌ای شهرهای دیگر هم می‌توانند توانمندی‌های خود را نمایش دهند.

با مرور سخنان این کارگردان و تماشای سریال، خواهید دریافت در بازه زمانی بخش سریال «هیس، هیچی نیس!» این حرف‌ها تا حدودی محقق و ثابت شده است و شاید بتوان آن را نقطه‌ای امیدوارکننده در محمولات ترکیبی سریالی برای گروه سنی کودک و نوجوان دانست و این اثر فتح باب مسیری جدید برای تولید آثاری از این دست باشد.

## ادبیات



«نثر شاهنامه» موفق در خوان اول

## شاهنامه‌خوانی آسان به نظر می‌رسد

نوشتن متن شاهنامه وجود دارد. البته این تغییرات تنها به اینجا ختم نمی‌شود و به گفته احیا محمدآزاده، مصحح این کتاب، بعضی از حکایات و داستان‌های جانبی شاهنامه فردوسی در «شاهنامه نثر» حذف شده اما این حذف لطمه‌ای به روند حکایات وارد نکرده است. فردوسی و انگیزه او در بیان این حوادث و حکایات عبرت‌آموز باشد، در کتاب آورده نشده، اما گزیده‌های اشعار و بیان نثر شاهنامه منثور بسیار سنجیده، موجز و فهم‌آمیز است.

■ **سمیه دهقان‌زاده**

آثاری چون «نثر شاهنامه» فصل جدیدی در خوانش شاهنامه این شاهکار ادبیات فارسی است و می‌توان امیدوار بود با کتاب‌ها و آثاری اینچنینی گرایش به خواندن داستان‌های شاهنامه فردوسی بیشتر و فهم این داستان‌ها عمیق‌تر شود.

■ ■ ■

«کنون بر سر هفت خوان آمدم از آن داستان قصه خوان آمدم چون اسفندیار مهمم ارجاسب قبول نمود، گر گسار گفت: اگر من فتح چین نمایم و خواهران خود را بیاورم، تو را به پایه خواهم رسانید، اما از راستی مگذر. اگر هیچ‌گردی به گسرد دروغ/ دروغت نگیرد بسر من فروغ میانم به خنجر بسازم دو نیم/ دل انجمن گردد از تو به بیم گر گسار گفت: من به حضور شاه سوگند خورده‌ام و تو جان بخشی من کرده ای. آ.»

پیش تو دروغ چرا بگویم؟ اسفندیار گفت: به دژ روین کدام راه [را] برویم و از اینجا چند فرسنگ است و به چه طرز باید رفت؟ گفت سه راه است: یکی راه سه ماه در آن راه هیچ پادشاهی با لشکر راه دو ماه لکن آبادانی کم دارد؛ سیوم راه هفت روز هست که آن را راه هفت خوان می‌خوانند. در هر منزلی یک بلای عظیم است و از آن راه ایستادن بسیار است؛ دویم نمی‌تواند رفت و اگر برود جایز نیست. که بر هفت خوان هرگز ای شهریار / به مردی نشد هیچ سبک کامکار

به زور و به آزار گذشت کس / مگر کز تن خویش کرده است بس

پرز از شیر و گرگ است و پرازدها/ که از چنگشان کس نباید رها

بیبایان و سیمرغ و سرمای سخت / که چون باد خیزد بدزد درخت اسفندیار از سخن‌های او در فکر افتاد آنگاه به دل خود گفت که اندیشه نباید کرد. توکل به یزدان ناک‌نموده، به همین راه باید رفت. بی‌اجل کسی نمیرد. خدا ننگهبان من است. به گرگسار گفت: من به همین راه یک هفته می‌روم. او گفت: این راه بسیار صعب و دشوار است. اسفندیار گفت: به عنایت الهی آسان خواهد شد.»

این برشی از اولین خوان هفت‌خوان اسفندیار در شاهنامه نثر (تاریخ دلگشا) است.

■ **شاهنامه خوانی برای همه**

این کتاب که پیش از این با نام «تاریخ دلگشا» در انتشارات سوره مهر به چاپ رسیده، هم اکنون با عنوان جدید «شاهنامه نثر» در ۳۰۶ صفحه با شمارگان ۳۰۰ نسخه در بازار نشر موجود است.

باکمی دقت در نثر و روایت داستان می‌توان این کتاب را پلی برای آشنایی بیشتر و بهتر با شاهنامه منظوم حکیم ابوالقاسم فردوسی برشمرد، چراکه در «شاهنامه نثر» سعی شده است به طریق اجمال و سهل و گزیده «شاهنامه» در اختیار عموم قرار گیرد تا هر شخصی و در هر مقامی که است، تصویری کلی از شاهنامه فردوسی و ابعاد و حوادث پرفراز و نشیب آن داشته باشد و بتواند با آسودگی بیشتر و فهم عمیق داستان‌ها و روایت آن را بخواند.

■ **از شاهنامه فردوسی تا شاهنامه نثر**

یکی از دلایل اهمیت «شاهنامه نثر» در میان آثار با محوریت محقق و ثابت‌شده است و تصحیح غلط‌های املائی نسخه اصلی شاهنامه است، چراکه با وجود تمام محاسن زیبایی و سبک خاص، غلط‌هایی ناشی از سبک بیانی نویسنده یا خطای کتاب در خواندن و